

Ministerstvo financií SR
Sekcia daňová a colná
Ing. Martina Bíliková
riaditeľka odboru nepriamych daní
Štefanovičova 5
817 15 Bratislava

Bratislava 7. 1. 2019

Vec: Výklad zákona o dani z poistenia

Vážená pani riaditeľka,

dovoľte, aby sme touto cestou reagovali na Váš mail zo dňa 20.12. 2018, ktorým odpovedáte na našu „žiadosť o odstránenie protiprávneho stavu“ zo dňa 26.11.2018, adresovanú Finančnému riaditeľstvu.

Pre ľahšiu zrozumiteľnosť uvádzame modrým písmom Vaše stanovisko, na ktoré reagujeme textom písaným čiernym písmom.

Stanovisko MFSR:

V súvislosti s Vaším podnetom na vypustenie textu na strane 3 z Informácie k zákonu č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia (ďalej len zákon o dani z poistenia), ktorý zverejnila finančná správa, uvádzame nasledovné: Predmetný text považujeme za vecne správny, nakoľko zákon o dani z poistenia na účely vymedzenia predmetu dane definuje odvetvia neživotného poistenia v prílohe č. 1 k tomuto zákonu. Nejedná sa teda o prílohu k zákonu č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve v z.n.p. (ďalej len zákon o poisťovníctve). Zavedením samostatnej prílohy k zákonu o dani z poistenia (a nielen odvolaním sa na prílohu č. 1 k zákonu o poisťovníctve) došlo k definovaniu poistných odvetví neživotného poistenia pre účely dane z poistenia. Skutočnosť, či poisťovňa vykonáva činnosť v rámci odvetví životného alebo neživotného poistenia podľa zákona prílohy č. 1 k zákonu o poisťovníctve, sa teda stáva irelevantnou.

Reakcia SLASPO:

Vo Vašom stanovisku ste vôbec nezobrali do úvahy našu pripomienku, že zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov vylučuje možnosť, aby jeden právny pojem bol v rôznych predpisoch používaný v rôznych významoch. Opätovne preto citujeme §3 tohto predpisu, ktorý hovorí:

(3) Právny predpis musí byť terminologicky jednotný. Na označenie rovnakých právnych inštitútov sa používajú rovnaké právne pojmy v rovnakom význame. Jeden právny pojem s vymedzeným významom sa v tomto význame používa jednotne v celom právnom poriadku. Ak je význam právneho pojmu vymedzený v jednom právnom predpise, nemôže iný právny predpis pre ten istý právny pojem vytvárať iný význam; to neplatí, ak právny pojem v tomto význame nemožno použiť v inom právnom predpise. Rovnako je neprípustné, aby právny predpis inak vymedzil význam rovnakého právneho pojmu len pre jeho časť.

Podľa týchto pravidiel musí byť jazyk použitý v právnych predpisoch jazykovo, štylisticky a významovo správny. Preto aj pojmy a termíny použité v zákone o dani z poistenia musia byť jednotné a významovo rovnaké ako pojmy a termíny zavedené a definované v inom právnom predpise (zákon o poisťovníctve). To znamená, že ak zákon o poisťovníctve dôsledne rozlišuje a klasifikuje poistenie na:

- (i) poistenie neživotné s výpočtom konkrétnych poistení v časti A prílohy č. 1,
- (ii) poistenie životné s výpočtom konkrétnych poistení v časti B prílohy č. 1 a

taký istý obsah musia mať tieto pojmy aj v iných právnych predpisoch. A to bez ohľadu na to, či iný právny predpis (v našom prípade zákon o dani z poistenia) výslovne odkazuje na zákon o poisťovníctve alebo nie.

Túto našu pripomienku podporuje aj judikatúra Ústavného súdu SR :

- **nález z 11. marca 1999, PL. ÚS 15/1998**
„S uplatňovaním princípu právnej istoty sa spája nielen požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), no rovnako aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem (požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy). Požiadavka po jednoznačnom jazyku a zrozumiteľnosti právnych noriem, najmä zakazujúcich určité druhy správania, teda významne znižuje nebezpečenstvo ich svojvoľného a diskriminačného uplatňovania výkonnou mocou.“
- **nález sp. zn. II. ÚS 161/09**
„platí zásada, ktorá musí byť vlastná právnemu poriadku právneho štátu, podľa ktorej obsah rovnakých právnych pojmov použitých v právnej norme na viacerých miestach nemožno vykladať odlišne. Formulovaný princíp je potvrdením zásady právnej istoty, keďže je neprípustné, aby bez výslovného vyjadrenia v právnej norme jej adresát nemohol s istotou očakávať, že rovnaké pojmy uvedené na viacerých miestach právnej normy budú mať i rovnaký obsah.“
- **nález sp. zn. I. ÚS 241/07**
uviedol, že ani záujem štátu na realizácii príjmovej stránky štátneho rozpočtu nemôže byť a nie je nadradený dodržiavaniu a rešpektovaniu práv, ktoré zákony priznávajú daňovým subjektom. Za situácie, kde právo umožňuje rozdielny výklad, nemožno pri riešení prípadu obísť fakt, že na poli verejného práva (daňového či odvodového práva) štátne orgány môžu konať len to, čo im zákon výslovne umožňuje (na rozdiel od dotknutých osôb, ktoré môžu konať všetko, čo nie je zakázané). Z tejto maximy potom vyplýva, že pri ukladaní a vymáhaní daní (rovnako odvodov, pozn.), teda pri de facto odnímaní časti nadobudnutého vlastníctva, sú orgány verejnej moci povinné šetriť podstatu a zmysel základných práv a slobôd. Inak povedané, v prípade pochybností sú povinné (orgány verejnej moci) postupovať miernejšie - in dubio mitius

Stanovisko MF SR:

Zámerom zákona o dani z poistenia je zdaníť všetky poistenia kryjúce riziká neživotného poistenia. Skutočnosť, že sú tieto riziká kryté ako pripoistenia v rámci zmluvy o životnom poistení, nemení ich podstatu ako rizík neživotného poistenia. Navyše aj príloha č. 1 časť B zákona o poisťovníctve (ktorá na účely zákona o dani z poistenia nie je relevantná, ale na ktorú sa v rámci svojho dopytu odvolávate) stanovuje, že tieto doplnkové poistenia sú uzavreté popri životnom poistení; z toho vyplýva, že jedná o poistenia rizík neživotného poistenia.

Reakcia SLASPO:

Pripomínáme, že v návrhu zákona predloženého do MPK bolo v §3 ods. 1) uvažované s tým, že :

„Predmetom dane je poistenie v odvetviach neživotného poistenia uvedených v časti A prílohy a v odvetviach životného poistenia uvedených v časti B prílohy, ak je poistné riziko umiestnené na území Slovenskej republiky (ďalej len „tuzemsko“).“

V platnom znení sa vymedzenie predmetu dane čisto iba podľa prílohyč.1).

Navyše, zákonodarca po celý čas legislatívneho procesu a aj po schválení zákona deklaroval, že daňou sa iba nahrádza odvod, čo prezentoval aj v dôvodovej správe, ktorá k § 3 Zákona o dani z poistenia uvádza:

„Navrhuje sa, aby predmetom dane bolo poistenie v odvetviach neživotného poistenia, ktoré sú uvedené v prílohe zákona. Ide o ustálené odvetvia neživotného poistenia tak, ako sú vymedzené zákonom o poisťovníctve.“

Informácia k zákonu č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia publikovaná Finančnou správou ako aj následné stanovisko MF SR sú však v rozpore s dôvodovou správou, ktorá bola predložená spolu s návrhom zákona o dani z poistenia do NR SR.

Stanovisko MF SR používa nesprávnu terminológiu (pojem pripoistenie zákon nepozná) a je mätúce vo vzťahu k existujúcim inštitútom, používajúcich pojem „doplnkový“, ktoré upravuje smernica Solvency II a ktoré sú transponované do zák. č. 39/2015 Z.z. o poisťovníctve (ďalej iba ZoP):

1. **doplnkové poistenie** podľa čl. 2 ods. 3 smernice, ktorý v bode iii) uvádza ako samostatné odvetvie životného poistenia „*doplnkové poistenie uzavreté popri životnom poistení, najmä poistenie pre prípad ublíženia na zdraví vrátane práceneschopnosti, poistenie pre prípad smrti následkom úrazu a poistenie pre prípad invalidity následkom úrazu alebo choroby;*“

Toto ustanovenie bolo v plnom rozsahu transponované do ZoP č. 39/2015– pozri príloha č. 1, časť B, ods. 1, písm. c).

Týmto bol nahradený pôvodný text predchádzajúceho ZoP č. 8/2008 Z.z. , ktorý v prílohe č.1, v časti A, bode 6 uvádzal ako špeciálne odvetvie životného poistenia „*poistenie úrazu alebo choroby, ak je pripoistením niektorého poistného odvetvia uvedeného v bodoch 1 až 5*“

Osobitné miesto medzi takýmito poisteniami majú Unit linked, kde sa platba poistného obvykle vykonáva zrážkou z hodnoty podielového účtu . Administrácia dane z poistného by bola technicky veľmi komplikovaná a životné poisťovne nikto na to nepripravil. Počas celého legislatívneho procesu totiž ministerstvo tvrdilo, že daň iba nahrádza odvod, ktorý sa však z týchto poistení neodvádzal. Pripomíname ešte, že pojem „ doplnkové poistenie“ sa v čase účinnosti ZoP č. 8/2008 Z.z. používal v prílohe č. 1 , časti C , pre skupiny neživotného poistenia“ pre poistenia, ktoré sú dnes upravené v §6 ods.9 ZoP č. 39/2015 ako poistenie doplnkových rizík (pozri bod 3 tohto textu)

Záver:

Doplnkové poistenie je životným poistením a teda nepodlieha dani z poistenia.

2. **poistenie úrazu a choroby vykonávané životnými poisťovňami** podľa čl.73 , ods. 2 smernice, ktorý umožňuje členským štátom stanoviť, že:
  - a) podniky oprávnené vykonávať činnosti životného poistenia môžu získať oprávnenie na činnosti neživotného poistenia na riziká uvedené v odvetví 1 a 2 v časti A prílohy I;
  - b) podniky oprávnené výlučne na riziká uvedené v odvetví 1 a 2 v časti A prílohy I môžu získať oprávnenie na vykonávanie činnosti životného poistenia.

Slovensko prevzalo do ZoP č. 39/2015 tento inštitút umožnenia podnikom s povolením podnikat' v oblasti životného poistenia , aby mohli vykonávať aj neživotné poistenia uvedené v prílohe č. 1, časti A ods. 1) a 2) na základe povolenia (§ 6 ods.7, písm.a) ZoP). Ak teda má životná poisťovňa takéto povolenie, potom môže vykonávať aj takéto poistenia.

Pre tieto poistenia platí aj osobitná úprava v § 73 ZoP, podľa ktorej sa vyžaduje oddelenie správy životného a neživotného poistenia . Rovnako je tomu v univerzálnych poisťovniach, ktoré vykonávajú súčasne životné aj neživotné poistenia v súlade s predpismi platnými pred rokom 2000 (podľa ZoP č. 8/2008 Z.z. sa vyžadovalo oddelenie správy iba pre univerzálne poisťovne, ktoré vykonávali súčasne životné aj neživotné poistenia v súlade s predpismi platnými pred rokom 2000).

Záver:

Takéto poistenia podliehajú dani z poistenia.

3. **Poistenie doplnkového rizika** – podľa čl.16 smernice, ktoré bolo prevzaté do ZoP v § 6, ods. 9. Táto úprava sa vzťahuje výlučne na neživotné poisťovne , pretože hovorí o tom, že poisťovňa, ktorej bolo udelené povolenie na výkon poisťovacej činnosti pre jedno poistné odvetvie alebo skupinu poistných odvetví uvedených v prílohe č. 1, časti A a C, môže poistiť aj riziká zahrnuté do iného odvetvia bez toho, aby musela získať povolenie pre toto poistné odvetvie (doplnkové riziko) len vtedy, ak doplnkové riziká spĺňajú tieto podmienky:
  - a) sú spojené s hlavným poistným rizikom,
  - b) týkajú sa predmetu, ktorý je poistený proti hlavnému poistnému riziku a
  - c) sú poistené zmluvou, ktorou je poistené hlavné poistné riziko.

Záver:

Tieto poistenia podliehajú dani z poistenia.

Stanovisko MF SR

Máme za to, že ak by v prípade uzavretia zmluvy o životnom poistení, v rámci ktorej boli taktiež uzavreté pripoistenia vybraných rizík neživotného poistenia a tieto by boli vyňaté spod predmetu dane, došlo by k porušeniu zásady neutrality tejto dane minimálne dvomi spôsobmi:

- a) v prípade, že by poistná zmluva kryjúca napr. riziko úrazu bola uzavretá samostatne, bola by nepochybne predmetom dane.; ak by však toto isté riziko bolo poistené ako pripoistenie v rámci jednej zmluvy o životnom poistení, nebolo by predmetom dane,
- b) zákon o dani z poistenia sa uplatňuje aj v prípade, ak je poistenie uzavreté mimo EÚ, kde môže byť klasifikácia poistných rizík úplne odlišná, čo by mohlo spôsobiť, že poisťníci, resp. právnické osoby s preúčtovanými nákladmi poistenia by mohli byť povinné platiť daň aj z takýchto pripoistení, pričom poisťníci, ktorí uzavreli poistné zmluvy s tuzemskou poisťovňou, by daňovému bremenu nepodliehali.

Reakcia SLASPO

K písm. a)

Z predchádzajúceho nášho textu vyplýva, že „doplnkové poistenia“ podľa prílohy č. 1, zák. č. 39/2015, časť B, ods. 1, písm. c) sú v Európe čisto životnými poisteniami a nespádajú pod právny režim poistenia úrazu a choroby podľa prílohy č.1, časť A, body 1)a2) zákona o poisťovníctve, rovnako ako ani pod režim prílohy č.1 k zák. č. 213/2018 Z.z.. S ohľadom na ich „doplňovaciú“ (t.j. prakticky nesamostatnú) povahu s nimi totiž nemožno bez ďalšieho nakladať ako so samostatnými poisteniami úrazu alebo choroby.

K písm. b)

Domnievame sa, že klasifikácia poistných rizík v krajinách mimo EÚ nie je podstatná s ohľadom na to,, že poisťník je povinný odviešť daň podľa slovenských predpisov a teda aj podľa slovenskej klasifikácie. Toto tvrdenie podporuje aj článok 157 smernice Solvency II, ktorý v odseku 1) a 3) hovorí že:

1. „Bez toho, aby tým bola dotknutá akákoľvek následná harmonizácia, každá poistná zmluva podlieha výlučne nepriamym daniam a obdobným odvodom z poistného v členskom štáte, v ktorom sa nachádza riziko alebo v členskom štáte, v ktorom je krytý záväzok
2. Každý členský štát uplatní svoje vnútroštátne právne predpisy na tie poisťovne, ktoré kryjú riziká alebo záväzky umiestnené na jeho území, aby zabezpečil vyberanie nepriamych daní obdobných poplatkov splatných podľa odseku 1).“

Pripomíname ešte, že ministerstvo nie je konzistentné vo svojich záveroch aj pokiaľ ide o daňovú neutralitu- v prípade odvodu sa na ňu neodvolávalo, a to aj napriek tomu, že zákon, ktorým sa odvod zaviedol sa odvolával na prílohu k ZoP a nezasahoval doplnkové poistenia podľa prílohy č. 1, časť B, ods. 1, písm. c) ZoP.

Záver:

Záverom si dovoľíme apelovať na ministerstvo, aby extenzívnym výkladom zákona nestážovalo poisťovníam aplikáciu zákona o dani z poistenia , pretože aj bez toho sa musia vyrovnávať s nejasnosťami, ktoré neboli napriek našim pripomienkam počas legislatívneho procesu odstránené. Širšie vykladanie daňovej povinnosti nad rámec zákona núti poisťovne plyvať silami na obranu svojich záujmov (a tým aj záujmov svojich klientov). Veríme, že tento náš list bude podnetom na profesionálnu diskusiu za účasti tvorcov zákona, dohľadu nad poisťovníctvom a trhom a tým sa vyhneme možným súdnym sporom.

Pre inšpiráciu

si dovoľujeme zacitovať z rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu ČR, sp. zn. 2Afs 24/2005:

„Krajský soud přitom neopomene dbát některých základních principů daňového práva (a veřejného práva obecně), které jsou v daných souvislostech relevantní, zejména principu legální licence a enumerativnosti státních pretenzí, principu právní jistoty a principu předvídatelnosti právní regulace, z nichž plyne zákaz analogie v neprospěch daňového subjektu a zásada, že v případě, že daňový zákon z důvodu své nejasnosti, nesrozumitelnosti či nepřesnosti nebo „mezery v zákoně“ umožňuje vícero

Slovenská asociácia poisťovní (SLASPO) je záujmovým združením komerčných poisťovní a jej cieľom je reprezentovať, chrániť a presadzovať spoločné záujmy svojich členov vo vzťahu k ústredným orgánom štátnej správy, iným právnym subjektom, širokej verejnosti a zahraničiu. Aktivity asociácie sú zamerané hlavne na oblasť ekonomiky poistenia, vzdelávania a propagácie poisťovacieho sektora ako celku. V SLASPO je združených 13 poisťovní (a SKP) a 6 pobočiek poisťovní z iných členských štátov. Trhový podiel členských poisťovní predstavuje cca 98 percent. SLASPO je členom Európskej federácie asociácií poisťovní a zaistovní (Insurance Europe).

rovnocenne presvedčivých výkladů, je nutno použít takový z nich, který je vůči daňovému subjektu mírnější (neboť je věcí státu, aby formuloval své daňové zákony natolik jednoznačně, srozumitelně, přesně a úplně, aby minimalizoval výkladové nejasnosti; v opačném případě by se jednalo o nepřipustnou libovůli zákonodárce).“

S pozdravom

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Žáková', is positioned above the typed name.

JUDr. Jozefína Žáková
generálna riaditeľka